36945-XVII-1 Jaarverslag Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2025

nr. **Lijst van vragen en antwoorden**

Vastgesteld *(wordt door griffie ingevuld als antwoorden er zijn)*

De vaste commissie voor Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over het **Jaarverslag Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp 2025** (**36945-XVII-1**, nr. **1**).

De daarop door de minister gegeven antwoorden zijn hierbij afgedrukt.

Voorzitter van de commissie,
Den Hollander

Griffier van de commissie,
Van der Leeden

Nr	Vraag	Blz. (van)
1	In hoeverre heeft u zicht op de besteding van middelen door organisaties die financiering ontvangen vanuit de begroting van het ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking?	
	Antwoord **Organisaties die financiering ontvangen verantwoorden deze jaarlijks via een financiële en inhoudelijke jaarrapportage. De betaling van de volgende tranche voor de uitvoering hangt van deze rapportages. Daarnaast wordt via audits de legitimiteit van de uitgaven getoetst en via evaluaties door onafhankelijk onderzoekers, de relevantie, effectiviteit en efficiëntie van de uitvoering. Daarnaast zijn er ook (structurele) overleggen tussen het ministerie en de verschillende organisaties. Zodoende houdt het ministerie zicht op de besteding van de middelen**.	
2	Kunt u uitsluiten dat organisaties die subsidies of bijdragen uit de middelen van uw ministerie ontvangen, deze middelen direct of indirect gebruiken voor juridische procedures tegen de Nederlandse Staat?	
	Antwoord **Het ministerie verstrekt middelen waarmee de doelstellingen van het BHOS-beleid worden nagestreefd, de zogenaamde 'doelgebondenheid' van subsidies en bijdragen. Dit kan onder andere dienstverlening, capaciteitsversterking en pleitbezorging zijn, bijvoorbeeld voor het versterken van de internationale rechtsorde, van vrede en veiligheid en van het maatschappelijk middenveld in lage- en middeninkomenslanden. Het procederen tegen de Staat is, hoewel niet altijd expliciet uitgesloten, in verreweg de meeste gevallen evident geen subsidiabele activiteit.**	
3	Hoeveel middelen zijn in 2025 vanuit uw begroting beschikbaar gesteld voor medische en humanitaire hulp in het Midden-Oosten, uitgesplitst naar land, uitvoerende organisatie en type hulp? En kan daarbij aan worden gegeven welke resultaten tot op heden zijn gerealiseerd?	
	Antwoord **Nederland financiert verschillende noodhulpfondsen en hulporganisaties, waaronder de VN, de Rode Kruis- en Rode Halve**	

Maanbeweging en de Dutch Relief Alliance. Hiervoor geeft Nederland meerjarige en flexibele financiering die wereldwijd kan worden ingezet. Met deze bijdragen kunnen zij zodoende snel, en op basis van de hoogste noden, reageren op crises wereldwijd. Dat geldt ook voor de crises in het Midden-Oosten, waaronder in Libanon, Syrië, Jemen en de Palestijnse gebieden. Naast deze flexibel inzetbare bijdragen heeft Nederland in 2025 specifiek bijgedragen aan de humanitaire respons in Syrië met EUR 20,4 miljoen, in Jemen met EUR 18,5 miljoen en in Gaza met EUR 26,5 miljoen. Met deze bijdragen werden verschillende hulporganisaties ondersteund, waaronder het Nederlandse Rode Kruis en de door de VN beheerde Country Based Pooled Funds. Ook heeft Nederland een bedrag van 25 miljoen euro vrijgemaakt ter ondersteuning van de medische capaciteit in Gaza en het verlichten van de overbelasting van de zorg in de regio, waaronder in Egypte en Jordanië.[i]

4 Beschikt u over een integraal rijksbreed overzicht van alle Nederlandse publieke middelen die ten goede komen aan organisaties die actief zijn in Gaza? Zo ja, kunt u dit overzicht toelichten?

Antwoord

De middelen op de begroting van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp die in 2025 direct ten goede kwamen aan de Palestijnse Gebieden bedroegen EUR 63 miljoen. Met deze financiering voerden de VN, maatschappelijke organisaties en bedrijven projecten uit op het gebied van water, voedsel, landrechten, private sectorontwikkeling en rechtsstaat. Deze middelen zijn ten goede gekomen aan de gehele Palestijnse Gebieden, met als gevolg dat het ministerie geen inzicht heeft in de uitsplitsing van middelen tussen Gaza en de Westelijke Jordaanoever. Wel heeft veel programmering in 2025 gezien het conflict in Gaza alleen doorgang kunnen vinden op de Westelijke Jordaanoever. Dit is in aanvulling op de middelen die in 2025 ten goede zijn gekomen aan de medische en humanitaire respons in Gaza (zie daarvoor het antwoord op vraag 3). Daarnaast bedroeg de Nederlandse bijdrage aan UNRWA het afgelopen jaar EUR 15 miljoen, dat ten goede is gekomen aan de vijf werkgebieden van UNRWA, waaronder Gaza en de Westelijke Jordaanoever.

5 Waarom is het budget voor veiligheid en rechtsstaatontwikkeling in Afghanistan slechts afgebouwd en nog niet volledig gestopt? Hoeveel hulpgeld gaat er nog naar Afghanistan, naar welke projecten gaat het en wat is daarvan het beoogde resultaat? 23

Antwoord

Het budget voor veiligheid en rechtstaatontwikkeling in Afghanistan wordt conform afspraak stop gezet. Omdat een aantal betalingen nog voortvloeien uit eerder aangegane verplichtingen, is sprake van een afbouw in betalingen tot nul.

In 2025 waren er nog uitgaven, optellend tot EUR 7,4 mln. (zie het HGIS jaarverslag 2025). In 2026 is nog EUR 1,3 mln. aan uitgaven gepland, in 2027 EUR 1,5 mln. en vanaf 2028 t/m 2031 nog EUR 1 mln. per jaar. Deze uitgaven vinden plaats in het kader van twee partnerschappen' op het terrein van lokale conflictoplossing, met speciale aandacht voor inclusieve deelname van vrouwen en jongeren, en beschermen van burgers.

6 Waarom kiest Nederland er niet voor om inzake investeringen in publieke infrastructuurprojecten uitsluitend te kiezen voor subsidies met een terugbetaalverplichting? 33

Antwoord

Subsidies met terugbetaalverplichting worden selectief ingezet, bijvoorbeeld in het geval waar sprake is van een reële kasstroom na oplevering van het project. In het geval van publieksrelevante infrastructuur leveren deze vaak wel maatschappelijke, maar nauwelijks directe inkomensstromen op voor de overheid. Hierbij moet gedacht worden aan openbare wegen, bruggen, waterzuivering en ziekenhuizen. Zonder subsidie, zoals dat bijvoorbeeld wordt gedaan via het *Development Related Infrastructure Investment Vehicle* (DRIVE), zijn deze projecten financieel onhaalbaar.

7 Wie zijn – naast Nederland – de andere aandeelhouders van de Afrikaanse ontwikkelingsbank (AFDB), wat is de grootte van hun belang en wie zijn de andere aandeelhouders met een AAA-kredietstatus? 36

Antwoord

De Afrikaanse Ontwikkelingsbank (AfDB) heeft een brede aandeelhoudersbasis van 81 landen: 54 Afrikaanse regionale leden en 27 niet-regionale leden. De stemverhouding is bewust zo ingericht dat Afrikaanse landen gezamenlijk de meerderheid houden. Deze regionale leden beschikken samen over grofweg 58,5% van de stemrechten; niet-regionale leden circa 41.5%. De exacte percentages bewegen beperkt mee met kapitaalinschrijvingen en worden periodiek door de AfDB gepubliceerd.

De grootste aandeelhouders zijn Nigeria met 8,7%, de Verenigde Staten met 6,6%, Egypte met 6,3%, Japan met 5,5%, Algerije met 5,3%, Zuid-Afrika met 5,1%, Marokko met 4,8%, Duitsland met 4,1%, Canada met 3,9% en Frankrijk met 3,7%. Nederland heeft een relatief beperkt direct stemgewicht van 0,884%, maar zit in een kiesgroep met Italië en het VK, die gezamenlijk circa 5,2% vertegenwoordigt.

Voor de kredietkwaliteit is vooral relevant dat een aantal niet-regionale aandeelhouders zelf een AAA-status heeft. Naast Nederland gaat het, als wordt gekeken naar AAA/Aaa bij de drie grote *rating agencies*, om Duitsland, Denemarken, Luxemburg, Noorwegen, Zweden en Zwitserland. Canada heeft bij Moody's en S&P de hoogste rating, maar niet bij Fitch. De Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk zijn belangrijke aandeelhouders, maar hebben niet langer bij alle drie de grote bureaus een AAA-status.

8 Welke ambities en doelstellingen streeft Nederland na bij het strategisch aansturen van de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) de komende jaren? 42

Antwoord

FMO blijft ook de komende jaren een belangrijke partner in het BHOS-beleid. Als innovatieve speler en spil in het internationale financieringslandschap zal FMO, in samenwerking met andere BHOS-partners, een belangrijke bijdrage blijven leveren aan het versterken van de economische weerbaarheid van partnerlanden. Er zal de komende jaren extra aandacht uitgaan naar de rol die FMO speelt in het versterken van strategische partnerschappen, zowel bilateraal als in EU verband en multilateraal. Dit alles natuurlijk met respect voor het mandaat van FMO en het feit dat FMO op afstand van de staat opereert.

9 Wat is er voor Nederland overgebleven uit de failliete boedel van Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX)? 84

Antwoord

Nederland bezat 4,21% van de aandelen in INSTEX. Bij de liquidatie vloeide EUR 135.509,36 terug naar Nederland.

10 Kan worden aangeven wat INSTEX (incl. kosten aandeelhouderschap) de Nederlandse belastingbetaler uiteindelijk heeft gekost van de oprichting tot en met de liquidatie? 84

Antwoord

Nederland trad in 2020 toe als aandeelhouder met een kapitaalbijdrage van EUR 418.500. Bij de liquidatie ontving Nederland EUR 135.509,36 terug. Dit betekent dat het nettoverlies op de kapitaalbijdrage EUR 282.990,64 bedraagt.

11 Is het mogelijk om bij de nieuwe verantwoordingssystematiek ook nieuwe of verbeterde indicatoren toe te voegen? 100

Antwoord

De verbeterde verantwoordingssystematiek ziet op een manier van verantwoorden die meer zeggingskracht heeft. Het gaat - naast de uniform meetbare indicatoren - ook om andere relevante ontwikkelingen binnen een bepaald beleidsterrein. De verbeterde verantwoordingssystematiek maakt het mogelijk om flexibeler in te spelen op de verschillende doelstellingen en resultaten die worden behaald. Dat maakt ook de introductie van nieuwe indicatoren eenvoudiger, waarbij de totale werkdruk niet uit het oog wordt verloren.

12 Hoe kan het dat ondanks bezuinigingen op voedselzekerheid de realisatie in 2025 veel hoger ligt dan in 2024 en 2023 en ruim boven de streefwaarden op het gebied van uitbannen van honger? 101

Antwoord

De realisaties in 2025 zijn het resultaat van in eerdere jaren gefinancierde activiteiten. In dit geval betreft het enkele grootschalige voedingsprogramma's die in voorgaande jaren zijn gestart en nu tegelijkertijd resultaten laten zien die, opgeteld, boven de streefwaarde uitkomen.

13 Is er in het beleid een keuze gemaakt om meer prioriteit te geven aan de eerste indicator op voedselzekerheid in tegenstelling tot de twee andere indicatoren? 101

Antwoord

Nee, voor alle indicatoren geldt dat de inzet gericht is op het behalen van de streefwaardes.

14 Hoe gaat de bijsturing en vernieuwde inzet op de indicator van het aantal boeren worden gewijzigd om toch de streefwaarde van 8 miljoen boeren in beeld te krijgen? 101

Antwoord

In 2026 en 2027 wordt een aantal nieuwe programma's opgestart, onder meer op het gebied van duurzame groenteteelt en toegang tot verbeterd zaaizaad. Deze programma's zullen de komende jaren tot een hoger bereik van het aantal boeren leiden. De verwachting is dat daarmee de doelstelling voor 2030, 8 miljoen boeren met verhoogde productiviteit en inkomen, behaald zal kunnen worden.

15 Hoe gaat de bijsturing en intensivering op de indicator van het aantal hectare 102

duurzame landgebruik worden gewijzigd om toch de 8 miljoen te halen? Waar en hoeveel wordt er in geïnvesteerd? Komt er een nieuw project die zich vooral hierop gaat richten?

Antwoord

Nieuwe activiteiten gericht op duurzaam landgebruik zijn reeds ingezet. Zo is er in 2023 EUR 100 miljoen gecommitteerd aan een tienjarig bodemvruchtbaarheidsprogramma in de Sahel. Daarnaast wordt bij elke relevante activiteit scherper gestuurd op het meten en rapporteren van resultaten op gebied van duurzaam landgebruik. De verwachting is dat dit de komende jaren tot een stijging in het aantal bereikte hectare landbouwgrond zal leiden en dat de doelstelling voor 2030, 8 miljoen hectare duurzaam beheerd, nog steeds haalbaar is.

16 Hoe kan het dat op al de drie indicatoren op water overal de streefwaarden worden gehaald ondanks dat erop werd bezuinigd? 102

Antwoord
De over 2025 gerapporteerde resultaten zijn het resultaat van contracten met partners die in eerdere jaren zijn aangegaan. De bezuiniging heeft daardoor geen direct effect op de resultaten in het jaar 2025. Het heeft wel geleid tot minder nieuwe contracten met onze partners en zal doorwerken in de resultaten in de komende jaren.

17 Waarom is er geen indicator op klimaatfinanciering? Waarom is niet gekozen om in de nieuwe verantwoordingssystematiek ook een of meerdere indicatoren rondom klimaatfinanciering toe te voegen? 103

Antwoord

De Nederlandse inzet op klimaat is onderdeel van verschillende programma's op beleidsterreinen als water, voedselzekerheid, humanitaire hulp, duurzame economische ontwikkeling, energie en bossen. Binnen deze programma's zijn indicatoren opgenomen die het effect op klimaat concreet maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aantal hectares grond onder duurzaam beheer en het aantal mensen met toegang tot hernieuwbare energie. Omdat klimaatfinanciering een optelsom is van de totale besteding aan deze inzet, en daarmee uitsluitend over financiën gaat, is er geen specifieke indicator opgenomen in het BHO-jaarverslag en maakt het ook geen deel uit van de nieuwe verantwoordingssystematiek.

Wel ontvangt de Tweede Kamer jaarlijks een overzicht van de Nederlandse klimaatfinanciering als bijlage bij het HGIS-jaarverslag.

[i] Kamerstuk 23 432, nr. 611 (Kamerbrief over de Inzet ondersteuning regionale capaciteit t.b.v. medische evacuaties uit de Gazastrook, d.d. 2 oktober 2025).